

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

De Minister van BZK heeft bij brief van mei 2019 aan de Tweede Kamer gemeld het voornemen te hebben een experimentenwet in te dienen om te kunnen experimenteren met een nieuw stembiljet. Dit voornemen is uitgewerkt in een wetsvoorstel dat bij de Tweede Kamer is ingediend: de Tijdelijke experimentenwet nieuwe stembiljetten (hierna: Tijdelijke experimentenwet). Het wetsvoorstel delegeert de nadere vormgeving van de experimenten naar een nog op te stellen algemene maatregel van bestuur. Deze algemene maatregel van bestuur voorziet daarin.

2. Wie zijn betrokken?

Kiezers, gemeenten en openbare lichamen, stembureaus en de Kiesraad.

3. Wat is het probleem?

De Kieswet staat geen experimenten toe. Daarvoor is een afzonderlijke wettelijke grondslag nodig. Het wetsvoorstel Tijdelijke experimentenwet op grond waarvan kan worden geëxperimenteerd met een nieuw, kleiner formaat stembiljet vermeldt de bepalingen van de Kieswet waarvan ten behoeve van de experimenten kan worden afgeweken. Dit besluit bevat nadere regels over de wijze waarop. Zo worden regels gesteld over de vermelding van logo's van politieke partijen op het stembiljet en op het overzicht van kandidaten en de wijze waarop de kiezer met het nieuwe stembiljet zijn stem uitbrengt. Tevens bevat het besluit regels over de wijze van vaststellen van de geldigheid van een stem. Ook regelt dit besluit dit besluit aan de hand van welke aspecten de experimenten worden geëvalueerd.

4. Wat is het doel?

Het doel van dit besluit is om te kunnen experimenteren met stembiljetten met een handzamer formaat dan het huidige model stembiljet, die eenvoudiger geteld kunnen worden en die geschikt zijn voor het afbeelden van logo's van partijen op het stembiljet ter bevordering van de toegankelijkheid van het stemmen. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel zijn de twee modellen opgenomen waarmee de minister van BZK voornemens is te experimenteren. Dit besluit regelt de vormgeving van het experiment met één van de modellen, waarmee als eerste zal worden geëxperimenteerd.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Zie voorgaande antwoorden.

6. Wat is het beste instrument?

Het beste instrument is een tijdelijk experimentenbesluit, passend bij de Tijdelijke experimentenwet.

In de Tijdelijke experimentenwet wordt geregeld van welke artikelen van de Kieswet kan worden afgeweken en welke functie die afwijking mag hebben. In deze algemene maatregel van bestuur wordt de vormgeving van het experiment geregeld, waarbij waar nodig aangegeven wordt van welke artikelen uit de Kieswet specifiek wordt afgeweken.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu

Uit het voorstel vloeien geen administratieve lasten voor burgers of bedrijven voort.

De gevolgen van het besluit voor burgers (kiezers) zijn dat de kiezers uit de gemeenten waar geëxperimenteerd zal worden, hun stem kunnen uitbrengen met een makkelijker te hanteren stembiljet. Door de mogelijkheid van het plaatsen van logo's van partijen op het stembiljet is de verwachting dat met name laaggeletterde kiezers beter met het nieuwe stembiljet uit de voeten kunnen. Voor leden van de stembureaus is het gevolg dat zij de stemmen eenvoudiger en daardoor sneller kunnen tellen, wat kan leiden tot een vermindering van de tijd die zij aan het tellen moeten besteden.